

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบบริบททางการศึกษาระหว่างโรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐอเมริกา และโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช

A Comparative Analysis of Educational Contexts: The United States Air Force Academy and the Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy

ปราโมทย์ สุขศิริศักดิ์^{1*} นันทิกานต์ กลิ่นเชตุ²

Pramote Suksirisak Nuntikan Klinchet

(Received: March 4, 2026; Revised: June 3, 2026; Accepted: June 9, 2026)

บทคัดย่อ

การศึกษาทางทหารในศตวรรษที่ 21 เผชิญความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ ปฏิบัติการไซเบอร์ และมิติอวกาศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อกรอบหลักสูตรเพื่อพัฒนานายทหารอากาศยุคใหม่ บทความนี้มุ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบบริบททางการศึกษาของ United States Air Force Academy (USAF) และ Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy (NKRAFA) ในประเด็นปรัชญาการศึกษา โครงสร้างหลักสูตร การพัฒนาภาวะผู้นำ การฝึกทหารและภาคสนาม การบูรณาการเทคโนโลยี และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาทางทหารของประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร และการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเป็นแนวทางในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสองสถาบันมีเป้าหมายร่วมในการผลิตนายทหารอากาศที่มีภาวะผู้นำ คุณธรรม และสมรรถนะวิชาชีพ แต่ USAFA มีความโดดเด่นด้านโครงสร้างหลักสูตรที่บูรณาการวิชาการ การฝึกทหาร พลศึกษา และจริยศึกษา เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ ความเป็นสากล การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงระบบ และการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ขณะที่ NKRAFA มีจุดแข็งด้านการปลูกฝังอัตลักษณ์ทหารไทย ความเข้มแข็งของวินัย การฝึกภาคสนามจริง และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีตามบริบทกองทัพอากาศไทย อย่างไรก็ตาม NKRAFA ยังมีข้อจำกัดด้านขนาดของการลงทุนวิจัย ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีขั้นสูง และระบบจำลองสถานการณ์ปฏิบัติการ เมื่อเทียบกับ USAFA จากการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ช่องว่างสำคัญที่สุดของ NKRAFA อยู่ที่กรอบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงระบบ และขีดความสามารถด้านการวิจัย มากกว่าการขาดอัตลักษณ์ทางทหารซึ่งเป็นจุดแข็งที่มีอยู่แล้ว ดังนั้นแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมจึงควรมุ่งเสริมสองด้านนี้เป็นลำดับแรก โดยไม่จำเป็นต้องลอกแบบโครงสร้างทั้งระบบจาก USAFA เพื่อรองรับความมั่นคงยุคใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

¹ กองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช จ.สระบุรี 18180

Academic Faculty, Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy, Saraburi, 18180 Thailand.

² กองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก กรุงเทพฯ 10400

Academic Division, Royal Thai Army Nursing College, Bangkok, 10400 Thailand.

*Corresponding Author E-mail: nueng_rtafa56@hotmail.com

คำสำคัญ : โรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐอเมริกา โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช บริบททางการศึกษา

Abstract

Military education in the 21st century is increasingly challenged by rapid advancements in digital technologies, artificial intelligence, cyber operations, and the space domain, all of which have significant implications for the design of curricula aimed at developing modern air force officers. This article presents a comparative analysis of the educational contexts of the United States Air Force Academy (USAFA) and the Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy (NKRAFA), focusing on educational philosophy, curriculum structure, leadership development, military and field training, and technology integration. It also proposes recommendations for the development of military education in Thailand. The study employs documentary analysis and a comparative approach. The findings indicate that both institutions share a common goal of producing air force officers with strong leadership, moral integrity, and professional competence. USAFA is distinguished by its systematically integrated curriculum, which effectively combines academic education, military training, physical development, and character formation, along with its global orientation, structured leadership development, and advanced technological applications. In contrast, NKRAFA demonstrates strengths in fostering Thai military identity, maintaining discipline, emphasizing field-based training, and applying technology within the context of the Royal Thai Air Force. However, NKRAFA faces limitations in research investment, advanced technological laboratories, and operational simulation systems compared to USAFA. The analysis highlights that the most critical gap lies in the absence of a systematic leadership development framework and limited research capacity rather than a lack of military identity. Therefore, development efforts should prioritize these areas, without replicating the entire structural model of USAFA, to effectively respond to contemporary security challenges.

Keywords: United States Air Force Academy, Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy, Educational Contexts

บทนำ

การศึกษาทางทหารในศตวรรษที่ 21 เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากพัฒนาการด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ ปฏิบัติการทางไซเบอร์ และมิติอวกาศ จากการเปลี่ยนแปลงลักษณะของ

สงคราม และความมั่นคงระหว่างประเทศ (Betts, 2012; Freedman, 2017) สถาบันการศึกษาทางทหารจึงมีอาจทำหน้าที่เพียงถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการหรือฝึกทักษะทางยุทธวิธีเท่านั้น หากแต่ต้องพัฒนาผู้นำที่มีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ การตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอน และความรับผิดชอบต่อจริยธรรมควบคู่กันไป (Snider & Matthews, 2005) การพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษาทางทหาร จึงเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดคุณลักษณะ และสมรรถนะของนายทหารในอนาคตให้สอดคล้องกับบริบทความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป

โรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐอเมริกา (United States Air Force Academy: USAFA) เป็นสถาบันอุดมศึกษาทางทหารระดับปริญญาตรีภายใต้กระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นสถาบันต้นแบบที่มีการออกแบบหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีพันธกิจในการผลิตนายทหารอากาศชั้นสัญญาบัตรที่เป็น “ผู้นำที่มีคุณธรรม” (Leaders of character) เพื่อรับใช้กองทัพอากาศและกองทัพอวกาศสหรัฐอเมริกา (United States Air Force Academy [USAFA], 2023) หลักสูตรของสถาบันมีลักษณะเป็นหลักสูตรแกนกลาง (Core curriculum) ที่ผสมผสานศาสตร์ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พื้นฐาน และวิศวกรรมศาสตร์ โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อสาขา STEM และการวิจัยเชิงนวัตกรรม โดยสะท้อนแนวคิดของการพัฒนาผู้นำเชิงองค์รวมมีการเชื่อมโยงการเรียนรู้เชิงทฤษฎีกับการฝึกปฏิบัติจริง (USAFA, 2023) การศึกษาของ Thornhill (2022) แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มของการศึกษาทางทหารของสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และการเตรียมกำลังพลสำหรับสภาพแวดล้อมการปฏิบัติการที่ซับซ้อนขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Ellinger and Posard (2023) กล่าวว่าการพัฒนาผู้นำทหารจำเป็นต้องบูรณาการทั้งองค์ความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์ภาคสนาม และการสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบ

ในบริบทประเทศไทย โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช (Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy: NKRAFA) เป็นสถาบันหลักในการผลิตนายทหารอากาศของกองทัพอากาศไทย โดยมีการพัฒนานักเรียนนายเรืออากาศให้มีความรู้ทางวิชาการ มีโครงสร้างหลักสูตรที่เน้นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ โดยมุ่งผลิตนายทหารอากาศที่มีพื้นฐานด้านเทคโนโลยีการบินและระบบอากาศยาน ควบคู่กับการศึกษาวิชาทหาร และคุณธรรมจริยธรรมตามแบบอย่างนายทหารไทย (โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช, 2566) หลักสูตรมีลักษณะบูรณาการระหว่างการศึกษาระดับอุดมศึกษา การฝึกทางทหาร และการปลูกฝังอัตลักษณ์ความเป็นนายทหารที่ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นบริบทเฉพาะของสังคมไทย โดยการศึกษาของ ธวิน ศรีแก้ว และ ทศรินทร์ โสธรบุญ (2568) แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรยังคงเผชิญความท้าทายในด้านการบูรณาการองค์ความรู้สมัยใหม่ การเชื่อมโยงระหว่างการเรียนในห้องเรียนกับการปฏิบัติจริง และการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และรูปแบบสงครามสมัยใหม่ ขาดมาตรฐานกลางของหลักสูตรในการบูรณาการระหว่างเหล่าทัพ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ส่งผลให้การพัฒนาองค์ความรู้ และหลักสูตรไม่ทันสมัยเทียบเท่ามาตรฐานสากล ในปัจจุบันกระทรวงกลาโหมได้ให้ความสำคัญ และจัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อสนับสนุนเทคโนโลยีทางการทหารด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) อากาศยานไร้คนขับ (Drone) รวมถึงสงครามข้อมูลข่าวสาร

(Information Warfare) ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security) และมิติอวกาศ (Space Domain) ในขณะที่เทคโนโลยีทางการศึกษาในกองทัพ เช่น ระบบการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) สื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้สำหรับการพัฒนาด้านการศึกษายังคงได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างจำกัด

การศึกษาที่ผ่านมาสะท้อนพัฒนาการของการศึกษาทางทหารทั้งในบริบทของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย แต่เมื่อพิจารณาพบว่าการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งศึกษาในบริบทของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือเน้นเพียงบางมิติของหลักสูตร เช่น การพัฒนาภาวะผู้นำ หรือการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร การศึกษาในบริบทสหรัฐอเมริกาเน้นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมกำลังพลให้พร้อมรับมือกับสงครามยุคใหม่ ขณะที่บริบทของประเทศไทยมุ่งเน้นการปรับปรุงหลักสูตรภายในประเทศเป็นหลัก จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่ายังขาดการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบที่บูรณาการหลายมิติของการจัดการศึกษาในสถาบันทหาร โดยเฉพาะการเปรียบเทียบระหว่างสถาบันของประเทศมหาอำนาจกับสถาบันในประเทศไทย ซึ่งแม้ว่าทั้งสองสถาบันจะมีพันธกิจเช่นเดียวกันในการผลิตนายทหารอากาศชั้นสัญญาบัตรที่มีคุณภาพ แต่ความแตกต่างด้านบริบท ยุทธศาสตร์ โครงสร้างกองทัพ ทรัพยากร และแนวคิดการจัดการศึกษาย่อมส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบหลักสูตรจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการทำความเข้าใจจุดแข็ง จุดเน้น และความแตกต่างเชิงโครงสร้างของแต่ละสถาบัน อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทความมั่นคงสมัยใหม่

การศึกษานี้จึงมุ่งวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบบริบททางการศึกษาระหว่าง โรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐอเมริกา และ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช โดยใช้แนวคิด Comparative framework ของ Bray et al. (2007) กล่าวว่าการเปรียบเทียบระบบการศึกษาควรพิจารณาหลายมิติ ไม่จำกัดเฉพาะเพียงโครงสร้างหลักสูตร แต่รวมถึงบริบทของสถาบัน และกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งครอบคลุม 4 มิติสำคัญ ได้แก่ 1) โครงสร้างหลักสูตร (Curriculum structure) 2) การพัฒนาภาวะผู้นำ (Leadership development) 3) การฝึกทางทหาร (Military training) และ 4) การบูรณาการเทคโนโลยี (Technology integration) โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) และการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเป็นแนวทางในการศึกษารวบรวมข้อมูลจาก 3 แหล่งหลัก ได้แก่ 1) เอกสารหลักสูตรของโรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐอเมริกา และ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช เช่น คู่มือหลักสูตร (Curriculum handbook) และคำอธิบายรายวิชา (Course descriptions) 2) งานวิจัยและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางทหาร และการพัฒนาหลักสูตร และ 3) เอกสารเชิงนโยบายและรายงานจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น RAND Corporation และ NATO ในการวิเคราะห์ความเหมือน และความแตกต่างของทั้งสองสถาบัน ซึ่งนำไปสู่การสังเคราะห์แนวทางเชิงนโยบาย และเชิงหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการศึกษาทางทหารของประเทศไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์

บทความนี้มุ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบบริบททางการศึกษาของ United States Air Force Academy (USFA) และ Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy (NKRAFA) และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาทางทหารของประเทศไทย

การเปรียบเทียบบริบททางการศึกษาระหว่างโรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐอเมริกา (USFA) และโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช (NKRAFA)

ปรัชญาการศึกษาของ USFA และ NKRAFA มีจุดร่วมสำคัญคือการมุ่งผลิตนายทหารอากาศที่มีความเป็นผู้นำ คุณธรรม และสมรรถนะวิชาชีพ แต่มีบริบทเชิงวัฒนธรรมและยุทธศาสตร์ที่ต่างกัน USFA ปรัชญาการศึกษา คือ การสร้างผู้นำทางอากาศและอวกาศที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณธรรม และมีสมรรถนะทางทหาร ผ่านการพัฒนาแบบองค์รวม โดยเน้นคุณธรรมควบคู่กับเทคโนโลยีขั้นสูงและภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เน้นแนวคิด “Develop Leaders of Character” ผ่านการบูรณาการวิชาการ การทหาร พลศึกษา และจริยศึกษา โดยมีค่านิยมหลัก (Core Values) ได้แก่ Integrity First – ซื่อสัตย์และยึดมั่นในจริยธรรม Service Before Self – ประโยชน์ของชาติสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตน และ Excellence in All We Do – มุ่งสู่ความเป็นเลิศในทุกภารกิจ เพื่อสร้างผู้นำที่สามารถปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมสากลและการปฏิบัติการร่วม (Joint Operations) ในระดับโลก (United States Air Force Academy, 2025a) ขณะที่ NKRAFA มุ่งพัฒนานายทหารอากาศที่มีความรู้ความสามารถ ความจงรักภักดี และความรักชาติ โดยยึดโยงกับบริบทความมั่นคงของประเทศไทยและพระราชปณิธาน ตอบสนองยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี ที่มีเป้าหมายสู่วิสัยทัศน์ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค” ด้วยการพัฒนาขีดความสามารถทั้งมิติทางอากาศ มิติไซเบอร์และมิติอวกาศ รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสภาวิศวกร โดยมีแบบอย่างบางส่วนจาก USFA (Thailand Government, 2025) นอกจากนี้ NKRAFA ยังนำแนวคิด (Conceive - Design - Implement - Operate: CDIO) และการเรียนรู้จากภารกิจจริงมาใช้เพื่อเสริมทักษะปฏิบัติและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนนายเรืออากาศ (Buaphiban & Jitt-Aer, 2015) โดยสรุป USFA มีลักษณะเด่นด้านความเป็นสากลและการสร้างผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ระดับโลก ขณะที่ NKRAFA ผสมผสานมาตรฐานสากลกับอัตลักษณ์ความเป็นไทยและความมั่นคงของชาติ ทำให้ทั้งสองสถาบันมีเป้าหมายร่วมแต่สะท้อนบริบททางสังคมและความมั่นคงที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบบริบททางการศึกษาระหว่าง โรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐอเมริกา และโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช โดยใช้แนวคิด Comparative framework ของ Bray et al. (2007) ประกอบด้วย 4 มิติสำคัญ ได้แก่

1. โครงสร้างหลักสูตร

โรงเรียนนายทหารอากาศทั้งสองแห่ง USFA ของสหรัฐอเมริกา และ NKRAFA ของไทย ต่างมีโครงสร้างหลักสูตรและแนวทางการรับสมัครที่สะท้อนบริบทของแต่ละประเทศอย่างเด่นชัด โดย USFA มีโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี ที่รวมหลักสูตรวิชาการเข้มข้นกับการฝึกทหารและพลศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาทักษะทั้งความรู้และความสามารถในการเป็นผู้นำ (United States Air Force Academy, 2025c) โครงสร้างหลักสูตรของ USFA กำหนดให้ผู้เรียนต้องผ่าน Core Curriculum ที่ครอบคลุมวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และการศึกษาทางทหาร รวมถึงเลือกสาขาวิชาเอกจาก 30 สาขาที่มีทั้งวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ รวมหน่วยกิตเฉลี่ย 130 – 140 หน่วยกิต

(United States Air Force Academy, 2025e) ข้อดีของโครงสร้างนี้คือการผสมผสานอย่างรอบด้านที่ช่วยสร้างนายทหารที่มีพื้นฐานความรู้ครบถ้วนและมีทักษะวิชาการสูง แต่ข้อจำกัดคือภาระของนักเรียนที่จะต้องจัดการกับภาระวิชาการที่หนักและการฝึกที่เข้มข้นพร้อมกัน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อบางบุคคลที่มีพื้นฐานไม่แข็งแรงในบางด้าน

ในทางกลับกัน NKRAFA มีหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี ที่เน้นการศึกษาสายวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบินและทหาร เช่น วิศวกรรมอากาศยาน วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า และวิทยาการคอมพิวเตอร์ ซึ่งสะท้อนความต้องการผลิตกำลังพลที่มีความสามารถด้านเทคนิคสูง (โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช, 2566ข) โดยศึกษาวิชาพื้นฐานวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์เหมือนกันในปีที่ 1 และเลือกสาขาเฉพาะทางในปีที่ 2 รวมหน่วยกิตเฉลี่ย 160 – 170 หน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตรของ NKRAFA จึงมีความเข้มข้นด้านวิชาชีพเฉพาะทาง โดยจุดประสงค์หลักเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้สำเร็จการศึกษาไปปฏิบัติหน้าที่นักบิน และเหล่านักบินการบินให้กองทัพอากาศไทย

การรับสมัครของ USAFA มีการแข่งขันสูงและมักต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกที่เข้มข้นหลายขั้นตอน โดยคุณสมบัติเบื้องต้นต้องเป็นพลเมืองสหรัฐฯ (กรณีต่างชาติต้องได้รับการเสนอชื่อจากรัฐบาลตนเอง) อายุ 17-23 ปี (ยังไม่ถึง 24 ปี ในวันที่ 1 ก.ค.ของปีที่จะเข้าศึกษา) โสด และไม่มีภาระเลี้ยงดูบุตร สำหรับเกณฑ์การพิจารณาจะใช้คะแนนสอบ GPA ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, คะแนน SAT/ACT จากข้อสอบมาตรฐานส่วนกลาง, การทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย (CFA-Candidate Fitness Assessment) ประกอบด้วย Basketball throw, Pull-ups, Shuttle run, Sit-ups, Push-ups และวิ่ง 1 ไมล์, คะแนนกิจกรรมนอกหลักสูตรด้านความเป็นผู้นำ เช่น หัวหน้าชมรม/กัปตันทีมกีฬา กิจกรรมจิตอาสา JROTC ฯลฯ สอบสัมภาษณ์ และการประเมินด้านร่างกายจาก Department of Defense Medical Examination Review Board (DoDMERB) ต้องไม่มีโรคหรือข้อจำกัดที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ทหารอากาศ ซึ่งช่วยให้สถาบันสามารถคัดเลือกผู้สมัครที่มีศักยภาพสูงและมีทั้งทักษะวิชาการและคุณลักษณะผู้นำ (United States Air Force Academy, 2025b) โดยในแต่ละปีจะรับนักเรียนประมาณ 1,000 – 1,200 คนต่อรุ่น อัตราการรับประมาณ 10 -15% และเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับยศร้อยตรี (Second Lieutenant) ในกองทัพอากาศหรือกองทัพอวกาศสหรัฐอเมริกา ข้อดีของระบบนี้คือการคัดเลือกผู้ที่มีความพร้อมในทุกด้าน แต่ข้อเสียคืออาจจำกัดโอกาสผู้สมัครที่มีพรสวรรค์ในด้านปฏิบัติการหรือเทคนิคแต่มีคะแนนสอบมาตรฐานไม่สูง

ส่วนการรับสมัครเข้าสู่ NKRAFA มีเงื่อนไขคือ เป็นชายโสด สำเร็จการศึกษาระดับ ม.4 หรือเทียบเท่า อายุ 16 – 18 ปี (นับโดยนำปีที่เข้าเรียนลบปีที่เกิด) มีการสอบภาควิชาการรอบแรกในวิชาพื้นฐานวิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคมศึกษา โดย NKRAFA เป็นผู้ออกข้อสอบเอง คัดเลือกผู้ที่สอบผ่านเกณฑ์ภาควิชาการมาทำการสอบต่อในรอบที่สองประกอบด้วย การทดสอบสมรรถภาพทางกาย 8 สถานี ประกอบด้วย นั่งงอตัว ลูกนั่ง วิ่งเก็บของ ยืนกระโดดไกล ดึงข้อราวเดี่ยว วิ่ง 50 เมตร วิ่ง 1,000 เมตร และว่ายน้ำ 50 เมตร, การตรวจร่างกาย และสัมภาษณ์ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับพระราชทานยศเป็นเรืออากาศตรี (Pilot Officer) รับราชการในกองทัพอากาศไทย ซึ่งสะท้อนการมุ่งเน้นการผลิตนักเรียนที่มีพื้นฐานทางการศึกษาและความพร้อมทางร่างกายสำหรับการฝึกต่อ ยอดเป็นนายทหาร โดยแต่ละปีรับนักเรียน

ประมาณ 135 คนต่อรุ่น อัตราการรับประมาณ 2% ระบบนี้มีข้อดีในการเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้เรียนที่มีความสนใจในสายทหารโดยตรงตั้งแต่ระดับมัธยม แต่ข้อเสียคืออาจขาดมาตรฐานคัดเลือกเชิงวิชาการที่เข้มงวดเท่ากับ USAFA ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสมรรถนะด้านวิชาการของผู้สำเร็จการศึกษาในบางกรณี

สรุปได้ว่า USAFA มีโครงสร้างหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการวิชาการและการฝึกเพื่อผลิตนายทหารที่เป็นผู้นำแนวสากล พร้อมระบบคัดเลือกที่เข้มข้น ขณะที่ NKRAFA มีแนวทางหลักสูตรที่เน้นความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคทางวิศวกรรมและการบิน พร้อมระบบรับสมัครที่เปิดกว้างให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมเข้าศึกษาต่อเนื่องในฐานะนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของกองทัพอากาศ โดยแต่ละระบบมีข้อดีข้อเสียที่สะท้อนความต้องการและบริบทของกองทัพอากาศในประเทศของตน

ตารางที่ 1

โครงสร้างหลักสูตรของ USAFA และโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช

มิติการวิเคราะห์	USAFA	NKRAFA	นัยเชิงวิเคราะห์
ปรัชญาการผลิตผู้นำ	Leader of Character เชิงสากล	ผู้นำทหารไทยเชิงสถาบัน	สะท้อนบริบทยุทธศาสตร์ ต่างกัน
โครงสร้างหลักสูตร	Broad-based core + Major	โครงสร้างตามสายวิชาชีพ	ความยืดหยุ่นต่างระดับ
ระบบพัฒนาภาวะผู้นำ	เป็นระบบต่อเนื่อง 4 ปี	เน้นวินัยและลำดับขั้น	ต่างกันเชิง Pedagogy
การบูรณาการเทคโนโลยี	สูง (AI, Cyber, Space)	กำลังพัฒนา	ช่องว่างด้าน Future Warfare
การเรียนรู้เชิงประสบการณ์	โครงการภาคสนามและ วิจัย	การฝึกภาคสนามเข้มข้น	จุดแข็งคนละแบบ
ระบบนิเวศการวิจัย	ห้องปฏิบัติการขั้นสูง	มีแต่จำกัด	ผลต่อ Innovation Capacity

หมายเหตุ: จัดทำขึ้นโดยผู้เขียน

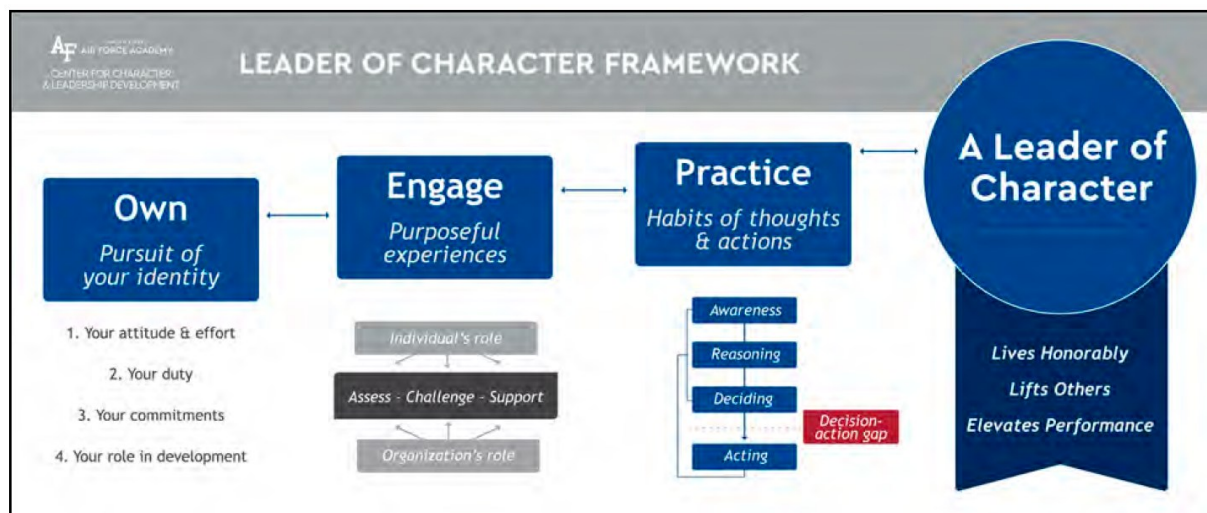
2. การพัฒนาภาวะผู้นำ

การพัฒนาภาวะผู้นำเป็นภารกิจหลักของสถาบันผลิตนายทหารอากาศทั่วโลก โดยเฉพาะ USAFA และ NKRAFA ซึ่งมีแนวคิดและวิธีดำเนินการที่สะท้อนบริบททางยุทธศาสตร์และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน USAFA ใช้กรอบ “Leader of Character” เป็นแกนกลาง โดยมีศูนย์ Center for Character and Leadership Development (CCLD) ทำหน้าที่บูรณาการการเรียน การฝึกทหาร และกิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอด 4 ปี เพื่อหล่อหลอมผู้นำที่ “Live Honorably, Lift Others, and Elevate Performance” (United States Air Force Academy, 2025c) ระบบดังกล่าวเชื่อมโยงกับ Officer Development System และโมเดล PITO (Personal–Interpersonal–Team–Organizational) ที่พัฒนาผู้นำแบบเป็นลำดับขั้นตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับองค์กร (Harvard Kennedy School, 2024; United States Air Force Academy, 2013) นอกจากนี้ นักเรียนนายร้อย USAFA ยังต้องผ่านรายวิชาและเวิร์กช็อปด้านภาวะผู้นำ เช่น FORCE

และ THRIVE ซึ่งเน้นการจัดการตนเอง การสื่อสาร และการทำงานกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย (United States Air Force Academy, 2025f) จุดแข็งของระบบ USAFA คือความเป็นระบบเชิงโครงสร้าง การบูรณาการทั้งสถาบัน และการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสากลอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดคือ ความเข้มข้นสูงและความเป็นระบบมาตรฐานเดียวอาจลดความยืดหยุ่นต่อความแตกต่างรายบุคคลของผู้เรียน

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะของ USAFA



หมายเหตุ: จากแนวคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะของ USAFA (United States Air Force[A1.1] Academy, 2025c)

ในส่วนของ NKRAFA การพัฒนาภาวะผู้นำยึดโยงกับค่านิยมหลักของกองทัพอากาศไทย และเน้นการปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทางทหารผ่านระบบการฝึกวินัย การอยู่ร่วมในหน่วย และการประเมินจากผู้บังคับบัญชา งานวิจัยเกี่ยวกับบัณฑิต NKRAFA พบว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำตามค่านิยมกองทัพอากาศอยู่ในระดับสูง โดยกระบวนการพัฒนาที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ในชั้นเรียน การฝึกภาคสนาม และระบบอาวุโส มีบทบาทสำคัญ (ภักภณ สนิทสม และ มานวิภา อินทรทัต, 2559) แนวทางนี้มีข้อดีคือการสร้างอัตลักษณ์ทหารที่เข้มแข็ง ความมีวินัย และความพร้อมต่อบริบทการปฏิบัติการของกองทัพอากาศไทย อีกทั้งการใช้ระบบรุ่นพี่-รุ่นน้องช่วยเสริมการเรียนรู้ภาวะผู้นำเชิงปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดคือการพัฒนาภาวะผู้นำอาจยังเน้นลำดับขั้นและวัฒนธรรมองค์กรเป็นหลัก ทำให้การพัฒนาทักษะผู้นำเชิงนวัตกรรมหรือเชิงสากลอาจไม่โดดเด่นเท่าระบบของ USAFA

เมื่อเปรียบเทียบเชิงภาพรวม USAFA มีความโดดเด่นด้านกรอบแนวคิดที่เป็นระบบและการวัดผลภาวะผู้นำอย่างเป็นรูปธรรมตลอดเส้นทางการศึกษา ขณะที่ NKRAFA มีจุดแข็งด้านการปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำตามบริบททหารไทยและการฝึกภาคปฏิบัติที่เข้มแข็ง ดังนั้น แนวโน้มการพัฒนาที่เหมาะสมในอนาคตอาจเป็นการผสมผสานข้อดีของทั้งสองระบบ กล่าวคือ การคงความเข้มแข็งด้านอัตลักษณ์ทหารของ NKRAFA พร้อมเพิ่มกรอบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงระบบและเชิงสากลแบบ USAFA เพื่อยกระดับการผลิตนายทหารอากาศในบริบทความมั่นคงยุคใหม่

3. การฝึกทหารและภาคสนาม

การฝึกทหารและภาคสนามเป็นองค์ประกอบสำคัญในการผลิตนายทหารอากาศที่มีความพร้อมปฏิบัติการ โดย USAFA และ NKRAFA ต่างพัฒนาระบบการฝึกที่สะท้อนหลักนิยมทางทหารและบริบทด้านความมั่นคงของประเทศ USAFA ใช้กรอบการฝึกแบบต่อเนื่องตลอด 4 ปี เริ่มจาก Basic Cadet Training (BCT) สำหรับนักเรียนนายร้อยใหม่ ซึ่งมุ่งสร้างวินัย ความแข็งแกร่งทางร่างกาย และพื้นฐานทหาร ก่อนต่อยอดสู่การฝึกภาคสนามขั้นสูง การฝึกภาคฤดูร้อน (Summer Programs) และกิจกรรมภาวะผู้นำในหน่วยบินหรือหน่วยปฏิบัติการ (United States Air Force Academy, 2025d) ระบบนี้เน้น “Progressive Development” และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง (Experiential Learning) ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความพร้อมเชิงปฏิบัติการอย่างเป็นขั้นตอน จุดแข็งของ USAFA คือความเป็นระบบ การใช้สถานการณ์จำลองและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการเชื่อมโยงกับการกิจระดับโลกของกองทัพอากาศสหรัฐ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดคือรูปแบบการฝึกที่มีมาตรฐานสูงและทรัพยากรเข้มข้นอาจมีต้นทุนสูง และอาจไม่สะท้อนบริบทการปฏิบัติการเฉพาะพื้นที่ทุกภูมิภาค

ในส่วนของ NKRAFA การฝึกทหารและภาคสนามมุ่งเน้นการสร้างความเป็นทหารอากาศไทยผ่านการฝึกวินัย การฝึกภาคสนาม การฝึกใช้อาวุธ การฝึกป้องกันฐานบิน การฝึกหลักสูตรส่งทางอากาศ การฝึกเดินอากาศต่างประเทศ การฝึกบินขั้นพื้นฐาน และการฝึกภาวะผู้นำในสภาพแวดล้อมจริงของหน่วยทหาร โดยผสมผสานการฝึกในโรงเรียน การฝึกภาคสนาม และการฝึกกับหน่วยปฏิบัติของกองทัพอากาศไทย งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนนายเรืออากาศพบว่าระบบการฝึกดังกล่าวช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ ความมีวินัย และความพร้อมทางทหารในระดับสูง (ภักคณ สนิตสม และ มานวิภา อินทรทัต, 2559) จุดแข็งของ NKRAFA คือความเข้มแข็งด้านวินัย ความเหมาะสมกับบริบทการปฏิบัติการของไทย และการใช้การฝึกภาคสนามจริงที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในประเทศ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดคือการใช้เทคโนโลยีการฝึกขั้นสูงและการจำลองสถานการณ์อาจยังมีข้อจำกัดเมื่อเทียบกับ USAFA และโครงสร้างการพัฒนาแบบขั้นบันไดอาจยังไม่เป็นระบบเท่ามาตรฐานสหรัฐ

เมื่อเปรียบเทียบโดยสรุป USAFA มีความโดดเด่นด้านการออกแบบการฝึกแบบเป็นระบบต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยี และการเตรียมความพร้อมสำหรับปฏิบัติการสมัยใหม่ในระดับสากล ขณะที่ NKRAFA มีจุดแข็งด้านการปลูกฝังวินัยทหาร ความสอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติการของกองทัพอากาศไทย และความเข้มแข็งของการฝึกภาคสนามจริง ดังนั้น แนวทางพัฒนาในอนาคตอาจเป็นการผสมผสานข้อดีของทั้งสองระบบ กล่าวคือ NKRAFA อาจเพิ่มการใช้เทคโนโลยีจำลองและกรอบการพัฒนาแบบเป็นขั้นตอน ขณะที่ USAFA อาจเรียนรู้จากความเข้มแข็งด้านการฝึกภาคสนามในบริบทพื้นที่จริง เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นของกำลังพลในสถานการณ์หลากหลาย

4. การบูรณาการเทคโนโลยี

การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการศึกษาและการฝึกเป็นปัจจัยสำคัญต่อการผลิตนายทหารอากาศในศตวรรษที่ 21 โดย USAFA และ NKRAFA ต่างพยายามนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา แต่มีระดับความเข้มข้นและความพร้อมของระบบที่แตกต่างกัน USAFA มีการบูรณาการ

เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบในทั้งหลักสูตรวิชาการ การฝึกทหาร และการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยเฉพาะการใช้ห้องปฏิบัติการขั้นสูง ระบบจำลองการบิน (Flight Simulators) การเรียนรู้แบบดิจิทัล และการวิจัยด้านไซเบอร์และอวกาศ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อสงครามยุคใหม่และปฏิบัติการหลายมิติ (United States Air Force Academy, 2025a) นอกจากนี้ USAFA ยังส่งเสริมแนวคิด STEM และ Experiential Learning ผ่านโครงการวิจัยระดับปริญญาตรีและความร่วมมือกับหน่วยปฏิบัติการจริง ซึ่งช่วยเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด (United States Air Force Academy, 2020) จุดแข็งของ USAFA คือความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การลงทุนวิจัยสูง และการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการพัฒนาผู้นำอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดคือการพึ่งพาเทคโนโลยีขั้นสูงอาจเพิ่มต้นทุนการจัดการศึกษา และอาจสร้างช่องว่างระหว่างทฤษฎีกับสภาพแวดล้อมการปฏิบัติจริงในบางบริบท

ภาพที่ 2

นักเรียนนายร้อยของ United States Air Force Academy เรียนรู้ผ่านสถานการณ์ปฏิบัติการสมมติในห้องปฏิบัติการพหุโดเมน (Multi-Domain Laboratory) (United States Air Force Academy, 2025g)



หมายเหตุ: ภาพจากการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์ปฏิบัติการสมมติในห้องปฏิบัติการพหุโดเมน (Multi-Domain Laboratory) (United States Air Force Academy, 2025g)

ในส่วนของ NKRAFA มีการพัฒนาและนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการนำกรอบ CDIO (Conceive–Design–Implement–Operate) มาใช้ในหลักสูตรวิศวกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติและการออกแบบระบบอากาศยานและระบบวิศวกรรม (Buaphiban & Jitt-Aer, 2015). นอกจากนี้ สถาบันยังพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลและห้องปฏิบัติการด้านวิศวกรรมการบินและอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการผลิตกำลังพลด้านเทคนิคของกองทัพอากาศไทย และในปี พ.ศ. 2563 พล.อ.อ. มานัต วงษ์วาทย์ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ขณะนั้น ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีป้องกันประเทศ จึงได้มีคำสั่งให้กองทัพอากาศเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการจัดหน่วย ให้จัดตั้งสำนักบัณฑิตศึกษาขึ้นใน NKRAFA

ซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท-เอก) สาขาเทคโนโลยีป้องกันประเทศ สำหรับกำลังพลกองทัพอากาศและบุคคลภายนอก พัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ และส่งเสริมงานวิจัยด้านความมั่นคง การบิน อวกาศ และเทคโนโลยีป้องกัน ประเทศ (โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช, 2566) จุดแข็งของ NKRAFA คือการเน้นการ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับภารกิจจริงของกองทัพอากาศไทย และการใช้ CDIO ช่วยเชื่อมโยงทฤษฎี กับการปฏิบัติได้ดี อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดสำคัญคือระดับการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานขั้นสูง และระบบนิเวศ การวิจัยยังมีขนาดเล็กกว่า USAFA ทำให้ขอบเขตนวัตกรรมและการวิจัยขั้นสูงอาจยังจำกัดในบางสาขา

เมื่อเปรียบเทียบเชิงภาพรวม USAFA มีความโดดเด่นด้านการบูรณาการเทคโนโลยีระดับสูง การวิจัย และการเตรียมกำลังพลสำหรับสงครามเทคโนโลยีขั้นสูง ขณะที่ NKRAFA มีจุดแข็งด้านการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีให้เหมาะกับบริบทกองทัพอากาศไทยและการเรียนรู้เชิงวิศวกรรมแบบ CDIO ดังนั้น แนวโน้มการ พัฒนาในอนาคตควรมุ่งผสมผสานข้อดีของทั้งสองระบบ กล่าวคือ NKRAFA อาจเพิ่มการลงทุนด้านโครงสร้าง พื้นฐานดิจิทัลและงานวิจัยขั้นสูง ขณะที่ USAFA อาจให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในบริบทการ ปฏิบัติการที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นของกำลังพลในสภาพแวดล้อมจริง

องค์ความรู้ที่ได้

องค์ความรู้สำคัญจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาการศึกษาทางทหารไม่สามารถ ประเมินได้จากการเปรียบเทียบด้านทรัพยากร หรือโครงสร้างพื้นฐานเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องพิจารณา ความสอดคล้องระหว่างกรอบการพัฒนาภาวะผู้นำกับบริบทยุทธศาสตร์ของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ กรณีของ NKRAFA สะท้อนให้เห็นว่า ช่องว่างหลักมิได้อยู่ที่การขาดเทคโนโลยี หรืออัตลักษณ์ของสถาบัน แต่เป็น ประเด็นของความเป็นระบบในการพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งยังขาดความต่อเนื่องและกลไกการประเมินผลที่ชัดเจน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพในระยะสั้น ควรมุ่งเน้นการออกแบบกรอบการพัฒนาภาวะผู้นำที่ เชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร 5 ปี และสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยออกแบบหลักสูตร การศึกษาทางทหารในศตวรรษที่ 21 แบบบูรณาการ “วิชาการ-การฝึก-ภาวะผู้นำ-เทคโนโลยี” อย่างเป็น ระบบ เพื่อรองรับสงครามหลายมิติและความมั่นคงรูปแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

บทสรุป

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบหลักสูตรการจัดการศึกษาของ USAFA และ NKRAFA ใน มิติสำคัญ ได้แก่ ปรัชญาการศึกษา โครงสร้างหลักสูตร การพัฒนาภาวะผู้นำ การฝึกทหารและภาคสนาม และ การบูรณาการเทคโนโลยี ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบพบว่า ทั้งสองสถาบันมีเป้าหมายร่วมในการผลิต นายทหารอากาศที่มีคุณธรรม ความเป็นผู้นำ และสมรรถนะวิชาชีพ แต่มีความแตกต่างเชิงโครงสร้างที่สะท้อน บริบททางยุทธศาสตร์ ทรัพยากร และวัฒนธรรมองค์กร USAFA มีความโดดเด่นด้านความเป็นสากล การออกแบบหลักสูตรแบบบูรณาการเชิงระบบ การพัฒนาผู้นำตามกรอบ Leader of Character การฝึกแบบ Progressive Development และการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อรองรับสงครามหลายมิติ ขณะที่ NKRAFA มีจุด

แข็งด้านการปลูกฝังอัตลักษณ์ทหารไทย ความเข้มแข็งของวินัยและการฝึกภาคสนาม ความเชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมการบิน และการประยุกต์ใช้แนวคิด CDIO ให้สอดคล้องกับภารกิจของกองทัพอากาศไทย อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ยังชี้ให้เห็นช่องว่างเชิงพัฒนาที่สำคัญ กล่าวคือ USAFA อาจมีข้อจำกัดด้านต้นทุนและความยืดหยุ่นเชิงบริบท ในขณะที่ NKRAFA ยังมีข้อจำกัดด้านความเป็นระบบของกรอบพัฒนาผู้นำ การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และระบบนิเวศงานวิจัย ดังนั้น ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการศึกษาทางทหารอากาศในศตวรรษที่ 21 ไม่อาจอาศัยการลอกแบบเชิงโครงสร้างจากต่างประเทศโดยตรง แต่ควรใช้แนวทาง “Strategic Hybridization” ซึ่งเป็นการผสมผสานองค์ประกอบจากหลายระบบปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองสามารถอธิบายได้ผ่าน 2 ระดับสำคัญ ได้แก่ ระดับสัญลักษณ์ (Symbolic level) การรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรม และค่านิยมของสถาบัน และระดับการปฏิบัติ (Pragmatic level) การพัฒนาเทคโนโลยี ความทันสมัย และความสามารถเชิงปฏิบัติ การดำเนินการทั้งสองระดับควบคู่กัน จะช่วยให้สถาบันสามารถรักษาความเป็นตัวตนไปพร้อมกับการพัฒนาให้ทันต่อบริบทความมั่นคงสมัยใหม่ (Cao, 2025)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรพัฒนาหลักสูตรโดยใช้แนวคิด Strategic hybridization ในการนำแบบแผนสากลมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถาบัน มากกว่าการลอกเลียนแบบโดยตรง
2. ควรพัฒนาให้เกิดความสมดุลระหว่าง โครงสร้างหลักสูตร การพัฒนาภาวะผู้นำ การฝึกทางทหาร และการบูรณาการเทคโนโลยี เพื่อยกระดับการผลิตนายทหารให้มีสมรรถนะครอบคลุมในทุกมิติ
3. ควรเพิ่มการบูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ และระบบไซเบอร์ เข้ากับกระบวนการเรียนการสอน และการฝึกภาคสนาม
4. ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาทางทหารทั้งใน และต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวិเคราะห์ครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) การสนทนากลุ่ม (Focus group) หรือการสังเกตการณ์ภาคสนาม เพื่อให้สามารถเข้าใจการดำเนินการจริงของหลักสูตรในมิติที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทั้งในด้านประสบการณ์ของผู้เรียน แนวทางการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ตลอดจนกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำในบริบทจริง
2. ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังสถาบันการศึกษาทางทหารในประเทศอื่นเพิ่มเติม โดยเฉพาะประเทศที่มีบริบทด้านความมั่นคงและการพัฒนากองทัพที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มมิติของการเปรียบเทียบทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก
3. ควรมีการศึกษาที่มุ่งประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร (Learning outcomes) อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษา เช่น ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ซับซ้อน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี จะช่วยให้สามารถประเมิน

ประสิทธิผลของหลักสูตรได้อย่างเป็นรูปธรรม และสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างการออกแบบหลักสูตรกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ธวิน ศรีแก้ว และ ทศรินทร์ โสธรบุญ. (2568). การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาของกองทัพไทย : ทิศทางการปฏิรูปท่ามกลางพลวัตความมั่นคงใหม่. *วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ*, 16(1), 11-22.
- ภักถิณ สนิตนพ และ มานวิภา อินทรทัต. (2559). คุณลักษณะผู้นำทางทหารของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช กรณีศึกษา ปีการศึกษา 2557. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ*, 4(4), 153-164.
- โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช. (2566ก). *ภารกิจและหน้าที่*. <https://nkrafa.rtaf.mi.th/mission>
- โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช. (2566ข). *หลักสูตรการศึกษา*. <https://nkrafa.rtaf.mi.th/curriculum>
- โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช. (2566ค). *สำนักบัณฑิตศึกษา*. <https://sites.google.com/view/grad-nkrafa/>
- Betts, R. K. (2012). *American force: Dangers, delusions, and dilemmas in national security*. Columbia University Press.
- Bray, M., Adamson, B., & Mason, M. (Eds.). (2007). *Comparative education research: Approaches and methods*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-1-4020-6189-9>
- Buaphiban, T., & Jitt-Aer, K. (2015). The implementing of CDIO concept in the NKRAFA. In *Proceedings of the 17th International CDIO Conference, 2021*, pp. 148-157. <https://linuxconsult01.ita.chalmers.se/sites/default/files/docs/file/07.pdf.pdf>
- Ellinger, E., & Posard, M. N. (2023). *Imagining the future of professional military education in the United States: Results from a virtual workshop*. RAND Corporation. <https://doi.org/10.7249/CFA2148-1>
- Freedman, L. (2017). *The future of war: A history*. PublicAffairs.
- Harvard Kennedy School. (2024). *Educating, training, and inspiring officers to lead*. <https://www.hks.harvard.edu>
- Snider, D. M., & Matthews, L. J. (Eds.). (2005). *The future of the Army profession*. McGraw-Hill.
- Thailand Government. (2025). *Introducing Navamindradhiraj: Thailand's Newest Air Force Academy Officially Opened by King Rama X*. <https://www.thailand.go.th>
- Thornhill, P. G. (2022, June 2). *More military education should be like the 'Strategic Thinkers Program'*. Defense One.
- Cao, Y. (2025). China's cultural diplomacy in the context of strategic partnership with Russia: Between symbolism and pragmatism. *Law and Politics*, 8, 115-126. <https://doi.org/10.7256/2454-0706.2025.8.75751>
- United States Air Force Academy. (2013). *Officer development system (PITO model)*. United States Air Force Academy.
- United States Air Force Academy. (2020). *STEM and research initiatives*. <https://www.usafa.edu>
- United States Air Force Academy. (2023). *United States Air Force Academy curriculum handbook*. U.S. Department of the Air Force.

United States Air Force Academy. (2025a). *Academic and military training technology integration*.

<https://www.usafa.edu>

United States Air Force Academy. (2025b). *Basic cadet training and military training programs*.

<https://www.usafa.edu>

United States Air Force Academy. (2025c). *Center for Character and Leadership Development*.

<https://www.usafa.edu>

United States Air Force Academy. (2025d). *Core curriculum*. <https://www.usafa.edu/academics/core-curriculum/>

United States Air Force Academy. (2025e). *Curriculum requirements*.

<https://www.usafa.edu/academics/registrar/curriculum/>

United States Air Force Academy. (2025f). *Mission and vision*. <https://www.usafa.edu>

United States Air Force Academy. (2025g). *Multi-domain lab*.

<https://www.usafa.edu/multi-domain-lab-offers-realistic-view-of-war-operations/>